

Halland bästa livsplatsen

Halland ska vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region år 2020 än år 2014

INNEHÅLL

Inledning.....	3
Hur sker uppföljningen?.....	4
Huvudindikatorer	4
Kompletterande indikatorer.....	4
Fördjupningar	5
Temarapporter	5
Övrigt material.....	5
Vad har hänt under 2017?.....	6
Med blicken mot 2035 och en ny regional utvecklingsstrategi.....	6
Halvtidsutvärdering av Tillväxtstrategin.....	6
The Megaregion of Western Scandinavia - OECD	6
Ansökan om medlemskap i Greater Copenhagen och Skåne Committe	7
Hög attraktivitet	8
Halland, en region med god tillgänglighet	9
Halland, en region som erbjuder attraktiva och socialt hållbara mötesplatser, boende- och livsmiljöer	12
Stark konkurrenskraft.....	16
Halland, en region som stimulerar till innovation, förnyelse och ökat företagande	17
Halland, en stark kunskapsregion.....	22
Halland, en region med goda kontakter med omvärlden	23
Fler i arbete	25
Halland erbjuder alla barn och unga goda och jämlika förutsättningar	26
Halland erbjuder god matchning av kompetens som behövs i arbetslivet.....	29
Halland, en region som har en öppen, jämställd och inkluderande arbetsmarknad.....	31
Kommunikation av resultat	34
Digitalt	34
Konferenser	34
Samverkansforum	34

INLEDNING

Region Halland har ansvar för att leda det regionala utvecklingsarbetet. För att säkerställa att Halland har bästa möjliga förutsättningar för en positiv utveckling togs en Tillväxtstrategi för Halland fram under 2014 och den gäller fram till och med år 2020. Strategin togs fram och förankrades i en omfattande process och den bygger på en analys av Hallands utmaningar och möjligheter.

Tillväxtstrategin pekar ut strategiska val och beskriver prioriteringar som är nödvändiga för att nå målet med att bli en än mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region år 2020 än år 2014.

Tillväxtstrategin för Halland antogs av regionfullmäktige i oktober 2014 och enigheten var stor hos de förtroendevalda politikerna om vikten och betydelsen av Tillväxtstrategin för Hallands fortsatta utveckling. I december 2015 kompletterades strategin med ett tydligare fokus på social hållbarhet och under hösten 2017 kompletterades den ytterligare med att stärka det ekologiska perspektivet.

För att nå målen i prioriteringarna behöver alla aktörer i Halland arbeta med frågorna tillsammans utifrån var och ens olika roller och uppdrag.

Tillväxtstrategin följs upp årligen med syfte att kunna följa hur Halland utvecklas mot de övergripande målen och de strategiska valen i tillväxtstrategin. Resultatet från uppföljningen kommer att ligga till grund för samtal och diskussioner på såväl regional som nationell nivå.

I denna rapport beskrivs hur uppföljningen går till och här ges en sammanfattning av insatser samt resultaten från 2018.

HUR SKER UPPFÖLJNINGEN?

Under året har det kontinuerligt samlats in material till uppföljningen, såsom till exempel statistik, fördjupningar och rapporter. Materialet har analyserats och sammanställts. Resultatet kommuniceras via flera olika kanaler som på webben, konferenser och i ordinarie stödstrukturer och nätverk. April 2018 publicerades halvtidsutvärderingen av Tillväxtstrategin.

Huvudindikatorer

Målet med tillväxtstrategin är att Halland ska bli en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region 2020 än 2014. Hur Halland utvecklas mot detta övergripande mål följs upp utifrån tre huvudindikatorer; inflyttning, lönesumman och förvärvsfrekvensen. Dessa huvudindikatorer speglar Hallands befolkningsutveckling, ekonomiska utveckling och sysselsättningsutveckling.

För befolkningsutvecklingen har det inrikes flyttningsöverskottet valts eftersom det bäst avspeglar regionens attraktivitet i ett nationellt perspektiv. Den ekonomiska utvecklingen mäts genom att följa utvecklingen av lönesumman per sysselsatt dagbefolkning i Hallands län (personer som har sitt förvärvsarbete i Hallands län, oberoende av var de är folkbokförda). Sysselsättningsutvecklingen mäts med förvärvsfrekvensen för både kvinnor och män, vilken definieras som andelen förvärvsarbetande av befolkningen i åldersgruppen 20 till 64 år.

Indikatorerna är beroende av varandra. Flyttningsöverskottet från övriga Sverige är ett uttryck för Hallands attraktivitet för boende, men påverkas också av arbetsmarknadens utveckling. Hallands ekonomiska utveckling, uttryckt som den totala lönesumman, påverkas av att regionens folkmängd växer, av näringslivets ekonomiska tillväxt och antalet förvärvsarbetare. Arbetsmarknadens utveckling, slutligen, påverkas dels av att den växande befolkningen leder till ökad efterfrågan på varor och tjänster och dels av att näringslivet växer och stärker sin konkurrenskraft på nationella och internationella marknader.

Huvudindikatorerna kompletteras med ytterligare indikatorer. Detta eftersom det inte finns någon enskild indikator som beskriver regionens utveckling.

Kompletterande indikatorer

Regional utveckling är en komplex process där en mängd olika faktorer samverkar, vilket gör att valet av indikatorer får stor betydelse för resultatet och den bild av utvecklingen som målas upp. De indikatorer som följs upp bygger på:

- relevans i förhållande till tillväxtstrategin
- att de ska kunna ge ett stöd i vilka insatser som bör prioriteras
- genomförbarheten (på kort respektive lång sikt)

Alla indikatorer kommer inte att vara möjliga att följa upp årligen. Det kan då handla om intervaller på två, tre eller fyra år.

Hållbar tillväxt handlar om tre faktorer; ekonomiska, sociala och miljömässiga. Dessa faktorer ska också återspeglas i uppföljningen. Bland annat genom att all statistik där det är möjligt och relevant ska presenteras utifrån flera olika variabler såsom kvinnor/män, utrikes/inrikes bakgrund, utbildningsnivå, områden etc.

Vilka indikatorer som har använts, när statistiken finns tillgänglig samt vilka källor som ska användas finns i bilaga 1. Resultaten av dessa har sammanställts i fyra delrapporter, som finns att ladda ner från Region Hallands hemsida.

Fördjupningar

Årligen genomförs fördjupade analyser inom prioriterade områden, såväl kvantitativt som kvalitativt. Dessa fördjupningar kommer att komplettera de indikatorer som följs upp årligen. Under 2018 har det varit stort fokus på analysen "På väg – till bästa livsplatsen" inför framtagande av en ny regional utvecklingsstrategi. OECD studien för "The megaregion of Western Scandinavia" har också slutförts. Inom kompetensplattformen har ett flertal branschprognoser genomförts.

Temarapporter

Inom utpekade områden (hälsoinnovation, skog och trä, livsmedel, upplevelsenäringen, kulturella och kreativa sektorn samt Halland och EU2020-målen) tas det fram temarapporter med viss regelbundenhet. Dessa ingår också i uppföljningen.

Övrigt material

I uppföljningen kommer även övrigt material som producerats under året och som är relevant i förhållande till tillväxtstrategin att ingå. Till exempel den årliga sammanställningen till Näringsdepartementet om regionalt tillväxtarbete.

VAD HAR HÄNT UNDER 2018?

Under 2018 har flera utvecklingsarbeten fokuserat på ett hållbart Halland. En del av dessa arbeten sker tillsammans med många olika aktörer och med andra regioner. Ett led i detta har också varit att delta i ett flertal strategiska allianser, såväl nationellt som internationellt.

Med blicken mot 2035 och en ny regional utvecklingsstrategi

Den nuvarande regionala utvecklingsstrategin *Halland - Bästa Livsplatsen 2005-2020* löper ut om två år. Därför har frågan om hur den regionala utvecklingen i länet efter år 2020 ska drivas varit i fokus i Kommunberedningen under 2018. Samtalen har kretsat kring delaktighet, ägarskap och genomförandekapacitet. Ett analysarbete har pågått under hela 2018. Processen med att ta fram den nya strategin har startat upp i bred bemärkelse efter valet 2018 och kommer att pågå under 2019 och 2020.

Halvtidsutvärdering av Tillväxtstrategin

2018 genomfördes en halvtidsutvärdering av Tillväxtstrategin för Halland. Halvtidsutvärderingen har framförallt inriktats på genomförandet av Tillväxtstrategin, även om resultatet också har beaktats.

Syftet var:

- att ta tillvara erfarenheter inför framtagande av en ev ny Tillväxtstrategi.
- Att få reda på **om** och **hur** strategin har fungerat som styrning och ledning för att skapa genomförandekraft för olika aktörer.
- Hur genomförandet av strategin fram till 2020 kan utvecklas.
- Få bättre kunskap om huruvida strategin har bidragit till att Halland har utvecklats i önskad riktning.

Tonvikten i informationsinhämtningen har skett genom intervjuer med aktörer i Halland. Bland annat ses det som en styrka att Halland har en gemensam strategi att samlas kring och förhålla sig till. Det sker också insatser mot alla strategiska val. Däremot kan det finnas behov av att kommunicera kopplingen till Tillväxtstrategin i olika insatser bättre i de strategiska grupperna. De olika aktörerna förhåller sig främst till strategin när de ska söka pengar, men även vid framtagande av egna t.ex. kommunala strategier.

The Megaregion of Western Scandinavia - OECD

Slutrapporten för OECD-studien "The Megaregion of Western Scandinavia" publicerades 2018. Studiens huvudsyfte har varit att visa den betydelse och potential området har för ekonomisk tillväxt, bättre miljö och mänsklig utveckling och välfärd, både nationellt och regionalt. I studien har Halland deltagit tillsammans med Västra Götaland, Skåne samt fylkerna Akershus och Östfold i Norge. OECD anser att det finns stor potential i området att utvecklas till en attraktiv megaregion, men att samarbetet behöver öka och ges en riktning, inte minst inom hållbara transporter. De ser även

vinster med ett ökat samarbete inom andra områden, såsom bland annat boendemiljö, kultur, turism, arbetsmarknad och bioekonomi.

Arbetet har under 2018 haft tyngdpunkt på spridning av "Territorial Review of Megaregion Western Scandinavia". Det slutliga resultatet presenterade för första gången vid en internationell konferens i Göteborg i mars. Rapporten har även lanserats i Bryssel i juni och resultaten har spridits i Halland via det strategiska forumet "Hur går det för Halland" i oktober 2018.

Nu pågår arbetet med att ta fram en handlingsplan för implementering av resultaten.

Ansökan om medlemskap i Greater Copenhagen och Skåne Committe

Ett led i att utveckla samarbetet söderut har varit att ansöka om medlemskap i Greater Copenhagen och Skåne Committe. Det är ett politiskt samarbete inom det geografiska området Skåne och Halland samt Region Hovedstaden och Region Själland i Danmark. Samarbetet förväntas bland annat främja ekonomisk tillväxt och utveckling inom områden som arbetsmarknad, besöksnäring och utbildning. Dessutom ger samarbetet det möjligt att arbeta gränsöverskridande med infrastrukturfrågor. Formellt börjar medlemskapet att gälla från och med 1 januari 2019.

Hög attraktivitet

Under målet ”Hög attraktivitet” ligger fokus på ökad nettoinflyttning, att fler människor väljer att flytta till och bosätta sig i Halland. Det underlättas genom att satsa på god tillgänglighet och goda boende och livsmiljöer.

Huvudindikator: Flyttningsöverskott från övriga Sverige till Hallands län

Mål: 1 200 personer per år

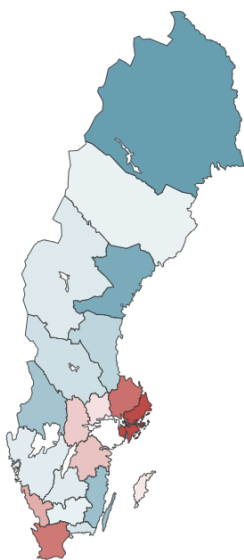
Utfall (2017): 1 541 personer

Halland fortsätter sin goda utveckling med ett positivt inrikes flyttnetto och når målet för Hög attraktivitet med 1 541 personer år 2017 (Mål 1 200 personer per år). Bara Stockholms, Skåne samt Uppsala län hade ett större inrikes flyttningsöverskott år 2016. Under det senaste året flyttade fler kvinnor än män in till Halland men under perioden 2010-2015 var det ett omvänt förhållande.

31 december 2018 uppgick befolkningen till 329 352 personer.

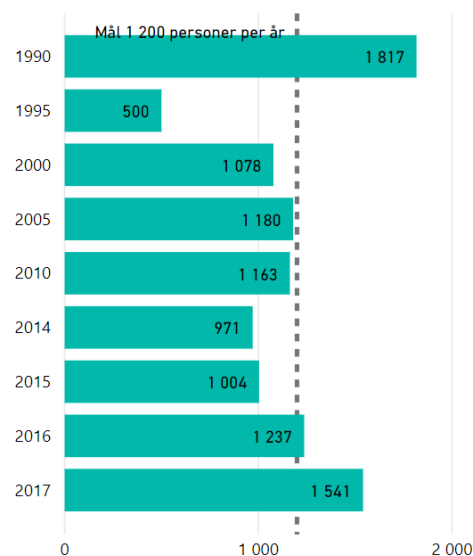
Inrikes flyttnetto efter län 2016

Inrikes flyttningsnetto 2017

Län	Totalt
Stockholms län	3 627
Uppsala län	2 827
Skåne län	2 639
Hallands län	1 541
Östergötlands län	1 097
Örebro län	939
Västmanlands län	489
Gotlands län	316
Södermanlands län	-157
Västerbottens län	-490
Kronobergs län	-517
Västra Götalands län	-590
Jönköpings län	-613
Jämtlands län	-661
Blekinge län	-776
Dalarnas län	-882
Gävleborgs län	-1 135
Värmlands län	-1 511
Kalmar län	-1 631
Västernorrlands län	-2 119
Norrbottens län	-2 393

Inrikes flyttnetto 1990-2017 Halland

För målet "Hög attraktivitet" finns två strategiska val:

- Halland, en region med god tillgänglighet
- Halland, en region som erbjuder attraktiva och socialt hållbara mötesplatser, boende- och livsmiljöer

Halland, en region med god tillgänglighet

Pendlingsstatistiken visar att drygt 48 500 personer pendlade över länsgränsen under 2016, en ökning med 6 200 personer sedan 2008 (15 procent). 2016 pendlade 33 400 personer ut från Halland till andra län och flest pendlar till Västra Götaland samt Skåne län. Lite över 15 000 arbetspendlade till Halland där flest personer kommer från samma län. Utvecklingen från år 2008 visar att utpendlingen i antal ökat mer än inpendlingen men procentuellt är det ett omvänt förhållande, 21,5 respektive 12,0 procent vilket tyder på en starkare arbetsmarknad över tid i Halland.

Hallands ökning av in och utpendling bör ses i ljuset av den växande integrationen med närliggande större stadsregioner, främst Göteborg men också att Hallands arbetsmarknad i sig utvecklats positivt. Den kraftiga uppgången i arbetspendling avspeglar till viss del i att pendling i växande grad fungerar som ett alternativ till flyttning när man erbjuds arbete utanför den nuvarande bostadsregionen. Men ökningen i pendling är också delvis ett resultat av en fortsatt omfattande nettoinflyttning till större städer framförallt storstäder (även här ligger Halland på en fjärdeplats bland länen).

Mycket pekar på att urbaniseringen, som varit oavbruten under en längre tid, kommer att fortsätta. Städernas täta miljö driver på den kunskapsintensiva ekonomiska strukturomvandlingen mot en alltmer tjänstebaserad ekonomi och i den tidiga digitaliseringen trodde många att information och

kommunikation skulle ersätta fysiska möten. Hittills har den inte brutit koncentrationen av befolkning, sysselsättning och service till de större städerna utan snarare kan koncentrationen vara en nödvändighet för att klara konkurrens från andra urbana centra.

Därför framstår informationsteknik/digitalisering alltmer som ett komplement än ett substitut till urbanisering. Tillsammans med förbättrade fysiska förbindelser kan digital kommunikation förbättra möjligheter att bygga och bibehålla kontakter i glesare områden exempelvis mellan arbetstagare och arbetsgivare (arbetspendling med långa avstånd) (Andersson m.fl. 2017).

Inom näringslivet sker kontinuerligt produktivetsförbättringar och när produktionen blir automatiserad, rutinemässig och standardiserad brukar den lokaliseras till någon eller några få regioner, regioner som har särskilda specialiseringsfördelar för produktionen och som oftast ligger utanför eller i nära anslutning till urbana centra. Tillgång till digital infrastruktur blir här viktig för att fortsättningsvis kunna utföra denna automatiserade produktion. Fortfarande ersätter inte tekniken behovet av människor för att utföra kunskapsintensiva arbetsuppgifter framförallt i urbana miljöer tekniken blir ett komplement.

I sammanhanget är det därför positivt att bredbandstäckningen i Halland förbättrats de senaste åren trots ett något sämre läge än riksgenomsnittet. (Halland hamnar på en 9:e plats bland övriga län 2017). Från 2016 har Halland haft den tredje bästa utbyggnadstakten jämfört med övriga län, 9,7 procent (Sverigesnitt 6,0 procent). Tillgång till fiber skiljer sig dock fortfarande åt mellan glesbebyggt respektive tätbebyggt men med god utbyggnadstakt kan detta gap bli mindre.

Tillgången till fiber varierar mellan kommunerna i Halland. Bland kommunerna är fibertillgången för befolkningen bäst i Halmstads- och Varbergs kommun. Utbyggnadstakten från 2016 har varit som högst i Laholms- och Hylte kommun. Bäst täckning av fibertillgång i glesbebyggda områden finns i Varbergs- och Falkenbergs kommun.

Exempel på insatser under året som stödjer målet om god tillgänglighet

Infrastruktur och transport

Halland är ett starkt växande län och kollektivtrafikutbudet utökas därefter, främst genom att den upphandlade trafiken i nord-sydlig riktning ökar. Järnvägsförbindelserna bidrar till förstörade arbetsmarknader och en hög attraktivitet i länet. Den nationella planen för transportsystemet 2018-2029 som beslutades under året innehåller flera investerings- och reinvesteringsåtgärder som skapar förutsättningar att utveckla järnvägstrafiken och därigenom stärka Hallands tillgänglighet och attraktivitet. Under hösten 2018, efter beslutet om planen, har Region Halland med berörda parter bland annat inlett arbetet med att ta fram en överenskommelse för det fortsatta arbetet med att starta igång persontrafik på Markarydsbanan, som skapar nya resvägar på tvären i Sydsverige.

Regional infrastrukturplan 2018–2029 *Transportinfrastruktur för en hållbar utveckling i Halland* antogs av regionfullmäktige under 2018 och har fokus på ökad samplanering, hållbart resande och regional utveckling. Behovet av åtgärder i Väst kuststråket är särskilt prioriterat, på grund av en stark tillväxt i denna geografi.

Under 2018 har arbetet pågått med genomförandet av regionalt trafikförsörjningsprogram Halland 2016–2019. Ett flertal åtgärdsvalsstudier har pågått under året i nära samverkan med Trafikverket, kommuner och Hallandstrafiken. Åtgärdsvalsstudierna har gemensamt målet att stärka Hallands attraktivitet och flerkärnighet. Under 2018 har åtgärdsvalsstudien om Markarydsbanan avslutats där Region Halland och Laholms kommun sedan tidigare träffat en avsiktsförklaring om samplanering för utvecklingen av de två planerade stationsorterna Veinge och Knäred med anledning av den aviserade trafiken på banan. En ny studie har startats upp, vars viktigaste fråga ur ett regionalt perspektiv är att säkerställa en god kapacitet i järnvägsknuten Halmstad i takt med att trafiken växer. Mitt i framtagandeprocessen är de två åtgärdsvalsstudier som beskriver de länsöverskridande flödena till Göteborgsområdet, där tre stora transportförbindelser (Västkustbanan, E6 och 158) utreds utifrån vad som behöver göras i infrastrukturen för att hantera det ständigt ökande resbehovet.

I Kungsbacka kommun har det nya stationshuset i Hede färdigställts, vilket är en stor bytespunkt för de som pendlar in till Göteborgsområdet. Stationshuset i Hede har delvis finansierats via stadsmiljöavtal.

2018 har varit startskottet för två större processer som ska främja den Regionala utvecklingen. Den ena processen är arbetet med att ta fram ett nytt Regionalt trafikförsörjningsprogram som ska gälla från år 2020 och framåt. Arbetet har främst bestått i att ta fram underlag under 2018 men kommer att intensifieras under 2019. Den andra större processen som har startat är framtagandet av Regional cykelplan. Dessa processer sker i nära dialog med i första hand kommunerna, Trafikverket och Hallandstrafiken i våra upprättade dialogforum.

Region Halland har tillsammans med övriga parter i Regionsamverkan Sydsverige arbetat fram sydsvenska prioriteringar till den nationella planen 2018-2029. Prioriteringarna ska stärka hållbar utveckling, konkurrenskraft och sysselsättning i Sydsverige och hela Sverige. Region Halland har under 2018 bland annat lyft fram behovet av att ta fram underlag som visar på infrastrukturbehovet för godstransporterna. Det har även arbetats med ett gemensamt positionspapper för kollektivtrafiken i Sydsverige. Arbetet som pågår i arbetsgrupperna för kollektivtrafik och infrastruktur ska mynna ut i gemensamma mål och att gemensamma ståndpunkter i viktiga frågor, inte minst i dialogen med statliga myndigheter och regeringen.

Region Halland har under 2018 ingått i samarbetsorganet STRING som sträcker sig från Hamburg till Oslo. I detta samarbete är ett av huvudområdena att utveckla infrastrukturen i den aktuella geografien. Region Halland deltar även i arbetet med genomförandet av åtgärderna i Västsvenska paketet, där framförallt tågtunneln Västlänken är av stort värde för hallänningarna.

Som viktiga delar i att utveckla attraktiva miljöer och tillgänglighet ser Region Halland, utöver tillgång till bra service, boende, infrastruktur och kollektivtrafik, även insatser för en god och jämlik hälsa. I tillväxtstrategin har de strategiska valen en god tillgänglighet och attraktiva och socialt hållbara mötesplatser, boende- och livsmiljöer en stark koppling till den nationella strategins prioriteringar.

Bredband

Enligt Post- och Telestyrelsens kartläggning som presenterades i maj 2018 går utbyggnaden fortsatt bra i Halland och vi har den andra snabbaste utbyggnadstakten i Sverige. Under 2018 påbörjades

arbetet med att uppdatera den regionala bredbandsstrategin efter de nya nationella målen samt med att komplettera strategin med valda delar.

Under 2018 har mycket fokus lagts på samverkan. *Bredbandsforum Halland* är en mötesplats för dialog och samverkan mellan region, kommuner, länsstyrelse och marknadsaktörer. Här lyfts frågor och gemensamma prioriteringar görs. En sådan är behovet av att öka anslutningsgraden och att bättre förstå skälen till varför fastighetsägare väljer att tacka ja eller nej till erbjudande om fiberanslutning. En studie för att öka kunskapen på området påbörjades 2017 och avslutades under hösten 2018. Arbete har nu påbörjats tillsammans med kommunerna med att jobba med resultatet av bortfallsstudien i syfte att höja anslutningsgraden.

Fokus har även under 2018 lagts på att belysa vikten av robusthet och redundans i bredbandsinfrastrukturen. Bland annat har en konferens på temat arrangerats för aktörer verksamma i Halland, kommunerna, Länsstyrelsen och regionen.

Vidare ingick Region Halland i *Landsbygdsgruppen – för ett helt uppkopplat Sverige*. Det är en arbetsgrupp som tillsatts av nationella *Bredbandsforum* för att ta fram förslag och exempel på framgångsfaktorer vid bredbandsutbyggnad på landsbygden. Arbetsgruppen ska särskilt beskriva hur kommersiella lösningar på landsbygden kan möjliggöras. Gruppen lämnade sin slutrapport i mars 2018.

Inom ramen för och i handlingsplanen för Regionsamverkan Sydsverige 2018 och 2019 är samordning och koordinering av insatser för att nå de nationella bredbandsmålen ett av de högst prioriterade områdena. Arbetsgruppen för bredband inom RSS har som ambition och målsättning att alla ska få ett erbjudande, att de som får ett erbjudande tackar ja, att efteranslutning erbjuds om så behövs, samt om att alla ska bli digitalt aktiva. Under 2018 har arbetsgruppen för bredband inom Regionsamverkan Sydsverige bjudit in och fört dialog med marknadens aktörer i syfte att nå de nationella bredbandsmålen för att öka möjligheterna för tillväxt och utveckling, nyttjande av de digitaliseringens möjligheter och för att skapa möjligheter till synergieffekter inom övriga områden inom Regionsamverkan Sydsveriges samverkan.

Halland, en region som erbjuder attraktiva och socialt hållbara mötesplatser, boende- och livsmiljöer

Bostadsmarknaden

Nettoinflyttningen har ökat trycket på bostadsmarknaderna, med följderna att nyinflyttade ofta inte har något annat val än att bosätta sig på relativt långt pendlingsavstånd från arbetsplatsen. Likväl som en ökande arbetspendling kan vara en indikation på en flexiblare regional arbetsmarknad kan det också vara ett tecken på en försämrad bostadsmarknad (höga huspriser i kombination med ett sämre utbud av alternativa boendeformer ex. hyresrätter). Vi vet också att bostadsbyggandet har betydande effekter på den regionalekonomiska utvecklingen (Bygga för tillväxt, Rapport Region Halland 2017).

2017 var medelpriset på småhus i Halland 3,2 miljoner kr. Det är högre än riksgenomsnittets 2,9 miljoner kronor och näst högst i landet. Bara i Stockholms län är medelpriset på småhus högre än i Halland. Bland kommunerna i Halland är priserna högre än riksgenomsnittet i Kungsbacka, Varberg

och Halmstad.

Förnybar energi och CO2-utsläpp

Enligt EU 2020 målen har Sverige åtagit sig att andelen förnybar energi av den totala energianvändningen ska öka till 50 procent år 2020. På EU-nivå är målet satt till 20 procent. Användningen av förnybar energi i förhållande till slutlig energianvändning har ökat stadigt i Sverige sedan början av 1990-talet och uppgick år 2014 till 53 procent. I Halland uppgick andelen till 60 procent och i EU 16 procent. Ekonomiska styrmedel och ny kunskap om konverteringslösningar till biobränslen har resulterat i att industrin, fjärrvärme- och elproduktionen sedan år 1990 ökat sin användning av förnybar energi.

Utsläppen av klimatgaser i Halland har minskat med 32 procent under perioden 1990 till 2015, från ca 2,2 till ca 1,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter. Utsläppen av växthusgaser från jordbruket minskade från 1990 till 2015 med 4 procent. Den stora minskningen av växthusgaser inom energiförsörjning beror till stor del på biobaserade bränslen i fjärrvärmeverk. Däremot har arbetsmaskiner och transporter svårt att sänka utsläppen och har istället ökat med 7 respektive 2 procent sedan 1990.

Studiecirklar, kulturprogram och annan folkbildningsverksamhet

Under år 2017 deltog i Halland 678 328 personer i studiecirklar, kulturprogram och annan folkbildningsverksamhet. Det är en ökning med 15 procent sedan år 2004 och en ökning med 2,5 procent från 2016. Över tid har Halland haft en bättre utveckling än riksgenomsnittet förutom perioden 2012-2014. Minskningen år 2007 kan förklaras av att en ny statlig fördelningsmodell infördes enligt Folkbildningsrådet. Bland annat förtydligades riktlinjerna kring Kulturprogramsverksamheten.

Tillgång till sjukvård

Enligt Vårdbarometerns undersökning 2017 är det 83,5 procent av befolkningen i Sverige som anser att de har tillgång till den hälso- och sjukvård som de behöver. I de flesta regioner och landsting är det över 80 procent som instämmer i påståendet där Kalmar, Halland och Jönköping har de högsta resultaten. Överlag är det relativt små attitydskillnader i denna fråga mellan olika grupper av invånare. I samtliga åldersgrupper är det minst 80 procent som upplever att de har tillgång till den hälso- och sjukvård som de behöver. Personer som anser att de har dålig eller mycket dålig hälsa har en lägre instämmandegrad. Kortare väntetider uppges som en viktig faktor för att uppleva bättre tillgång till vård.

Exempel på insatser under året som stödjer målet om attraktiva och socialt hållbara mötesplatser, boende- och livsmiljöer

Ekologisk hållbar utveckling

Region Halland kompletterade Tillväxtstrategi för Halland 2014-2020 med ett tydligare ekologiskt perspektiv under hösten 2017. Under 2018 har man arbetat med genomförande genom *Handlingsplan för grön tillväxt/energi och klimat 2018-2020*.

Region Halland följer regelbundet upp energi- och klimatläget genom rapporten Energiläget i Halland. Regionen medfinansierar även provtagning och mätning av luftkvalitet och kustvatten i Halland. Sedan 2017 medfinansierar Region Halland även en forskningsstation vid sjön Bolmen i Hylte kommun, där syftet är att säkra en framtida dricksvattenförsörjning. I de fall ytterligare kunskapssammanställningar eller analyser behövs, så tas dessa fram. Under 2018 har Region Halland bland annat tagit fram en halländsk drivmedelsanalys, en solenergi-potentialstudie samt en rapport om energi och klimatläget i Halland. Tillsammans med övriga aktörers kunskapsunderlag inom miljöområdet ger detta en bra bild över hur läget för miljön i Halland.

Transporterna är den sektor som släpper ut störst andel koldioxid i Halland och en omställning till fossiloberoende är nödvändig. I trafikförsörjningsprogram för Halland (Kollektivtrafik för en hållbar regional utveckling 2035) finns mål om att kollektivtrafiken ska drivas med fossilfria bränslen senast år 2020 för att uppnå koldioxidneutralitet. Region Halland arbetar även med omställning till en fossiloberoende intern fordonsflotta och har börjat med att etablera laddstationer vid regionens publika parkeringar.

Genom deltagande i projektet GREAT, arbetar även Region Halland med etablering av snabb-laddstationer för personbilar och gastankstationer för tunga transporter längs stråket Oslo/Stockholm-Hamburg. Projektet har hittills etablerat 45 laddstationer i Sverige och Danmark, varav tre ligger i Halland.

Region Halland deltar tillsammans med 11 andra regioner i projektet *Bioekonomi – regioner i samverkan*, med finansiering från Tillväxtverket. Målet är bl.a. att stärka regionernas kunskap om bioekonomi för att stötta regionalt utvecklingsarbete och ge svenska företag inom bioekonomisektorn stärkt konkurrenskraft. Inom projektet har man under 2018 beställt och bearbetat regional bioekonomistatistik från SCB, som kommer att ligga till grund för en regional analys om den halländska bioekonomin.

Under 2018 har arbetet med att utveckla det nedlagda naturbruksgymnasiet Plönninge som en regional resurs för grön tillväxt fortskridit. Detta har bland annat resulterat i 4-5 projekt i samverkan mellan företag, akademi och offentlig aktörer som på olika sätt syftar till att tydliggöra och värdera ekosystemtjänster av skogs- och jordbruksmark. Detta är grunden för Plönninge som mötesplats för innovation och kunskapsspridning avseende ekosystemtjänster med skogs- och jordbruksmark i fokus. En process är påbörjad avseende Plönninge som attraktiv boende- och livsmiljö på landsbygden.

Energikontoret Region Halland fortsätter att vara en naturlig kanal för Energimyndighetens nationella projekt och för samordningen av de kommunala energi- och klimatrådgivarna, i tätt samarbete med Länsstyrelsen i Halland. Fokusområden är omställning av transportsektorn och dess energiförsörjning, samt energieffektivisering inom industrin.

Region Halland har drivit projektet *Idéburen upphandling för hållbar framtid*, som är ett nätverksprojekt mellan Hallands kommuner, länsstyrelsen och Region Halland i syfte att prova nya och förbättrade arbetssätt för minskad energi- och klimatpåverkan. Energieffektiva lösningar eller system som ökar andelen förnybar energi upphandlas inte i tillräcklig omfattning för att nå de uppsatta miljö- och klimatmålen. En kartläggning av Region Hallands och kommunernas fordonsflottor visar att det inte behöver bli dyrare att konvertera till fossilfri fordonsflotta, totalt ca 2

400 personbilar och lätta lastbilar. Ytterligare en möjlighet är att effektivisera fordonsanvändandet och på sikt kanske hitta gemensamma plattformar och system för bildelning mellan olika aktörer.

Region Halland har även varit projektägare för projektet Förnybara former i hälso- & sjukvård som beskrivs i tidigare avsnitt. Projektet, som avslutades 2018, har haft som mål att ta fram två möjliga ersättningsprodukter till engångsmaterial i plast av fossil råvara.

Jämlik hälsa

Region Halland följer regelbundet den vuxna befolkningens hälsa genom befolkningsstudien *Hälsa på lika villkor*. Under 2018 har Region Halland genomfört studien ånyo med ett utökat antal enkäter. Kvalitetssäkring och analysarbete pågår. Data från den senaste sammanställda studien har under året använts i olika fördjupnings- och analysarbeten. Bland annat projektet *Från vaggan till graven*, en studie om ojämställdhet och ojämlikhet utifrån ett livscykelperspektiv.

Region Halland har fortsatt fokus på barn och ungas hälsa och livsvillkor. Under hösten har kartläggningsarbete genomförts av vilka regionala underlag som finns att tillgå och vilka samverkansstrukturer som finns samt funktionen av dessa. Kartläggningen har även innefattat dialog med verksamhetsföreträdare i de halländska kommunerna och fokusgrupper av unga. Kartläggningen har varit möjlig att genomföra genom medel från *Delegationen mot segregation*. Regionen har även fortsatt sin satsning kallad *Välmående ger resultat*, ett utvecklingsarbete för de halländska skolorna utifrån den senaste skolforskningen om vad som skapar en bra lärmiljö, vilja till lärande med mera.

Region Hallands lokala nämnder finns i länets samtliga sex kommuner och har ett särskilt ansvar att arbeta med frågor som rör jämlik hälsa och social hållbarhet. Under 2018 har de lokala nämnderna fortsatt sitt arbete med fokus på unga och ungas psykiska hälsa och livsvillkor. Fördjupade kunskapsunderlag har tagits fram och arbete med dataanalyser pågår. Arbetet genomförs både utifrån ett befolknings- och aktörsperspektiv. De lokala nämndernas arbete har 2018 även innefattat stöd till mer direkta insatser för en jämlik hälsa så som *språkstart* för nyanlända och fysisk aktivitet för barn och unga.

Region Halland har genom en lokal nämnd varit arrangör av en återkommande regional konferens, *Leda in i framtiden*. Konferensen, som årligen genomförs i Falkenberg, fokuserade i år bland annat på hållbar utveckling, hur våra unga formas i samhället och demokratifrågor

Under 2018 har Region Halland fortsatt sitt arbete för samverkan och samarbete med civilsamhället och idéburen sektor inom ramen för plattformen *Bästa samverkansplatsen*. Arbetet som genomförs tillsammans med Hallands bildningsförbund har under året fokuserat på att ta fram ett förslag till en överenskommelse mellan idéburen sektor och Region Halland samt att påbörja dialog om framtagande av en ny regional utvecklingsstrategi.

Stark konkurrenskraft

Under målet "Stark konkurrenskraft" ligger fokus på att det ska finnas goda förutsättningar att starta och utveckla företag, att det finns möjligheter att ta tillvara och utveckla innovationer, att ha goda kontakter med omvärlden, att det finns tillgång till utbildningar med såväl bredd och spets samt möjligheter till ett livslångt lärande.

Huvudindikator: Utvecklingen av lönesumman per sysselsatt dagbefolkning i Hallands län

Mål: Bland de tre bästa i Sverige

Utfall (2016): Tredje plats i Sverige

Målet är att utvecklingen av lönesumman per sysselsatt i Hallands län ska vara bland de tre bästa i Sverige. Under perioden 2005-2016 ökade lönesumman per sysselsatt dagbefolkning i Halland med 39 procent och placerar länet på en tredjeplats bland landets övriga län. Halland klarar därmed målet för delområdet Stark konkurrenskraft.

I faktiska kronor ligger Halland dock lågt i förhållande till andra län och den viktigaste förklaringen till det är länets stora arbetspendling till kringliggande län. Halland har en stor utpendling av högavlönade och en stor inpendling av lågavlönade samtidigt som länet är väl representerat inom de areella näringarna och handeln (näringsgrenar som ofta erbjuder deltidsarbete och ungdomsjobb). Halland ligger också i topp i landet när det gäller andelen egenföretagare (som ofta tar ut låga löner).

Förändring av lönesumma per sysselsatt dagbefolkning 2005-2016 %

Län	Lönesumma per syss dagbef (tkr)	Förändring från 2005 %
Stockholms län	390	35,9
Sverige	339	37,8
Västra Götalands län	334	37,4
Västmanlands län	330	42,2
Skåne län	328	37,8
Uppsala län	327	34,0
Östergötlands län	327	38,0
Norrbottnens län	323	39,8
Blekinge län	317	36,1
Västernorrlands län	316	36,2
Örebro län	316	36,8
Kronobergs län	315	37,6
Jönköpings län	312	36,2
Gävleborgs län	310	36,0
Västerbottens län	310	36,6
Dalarnas län	309	36,7
Södermanlands län	306	35,4
Värmlands län	305	35,0
Hallands län	303	39,0
Kalmar län	301	36,2
Jämtlands län	283	36,1
Gotlands län	276	38,7

För målområdet "Stark konkurrenskraft" finns tre strategiska val:

- Halland, en region som stimulerar till innovation, förnyelse och ökat företagande
- Halland, en stark kunskapsregion
- Halland, en region med goda kontakter med omvärlden

Halland, en region som stimulerar till innovation, förnyelse och ökat företagande

Under perioden 2005-2016 ökade lönesumman per sysselsatt dagbefolkning i Halland med 39 procent och placerar länet på en tredjeplats bland landets övriga län. Halland klarar därmed målet för delområdet *Stark konkurrenskraft*. Hallands näringsliv är fortsatt stabilt och växande, med en god konkurrenskraft (lönsamhet). Halland växer något snabbare än Sverige i antal anställda men något lägre i förädlingsvärde. Under de senaste åren har tillväxten huvudsakligen skett i de fyra större kommunerna. De två minsta, Hylte och Laholm, har en svagare utveckling vilket kan förklaras av en högre andel anställda inom tillverkningsindustrin (Hylte) samt agrara näringar (Laholm). Strukturuomvandlingen med allt färre anställda inom tillverkningsindustrin och allt fler inom tjänstesektorn fortsätter i Halland liksom i övriga Sverige. Då globaliseringen och den tekniska utvecklingen utsätter tillverkningsindustrin för ett särskilt stort omvandlingstryck står kommuner med en stor tillverkningsindustri inför delvis annorlunda utmaningar än kommuner som domineras av tjänstenärings.

Med den demografiska utvecklingen där färre ska försörja allt fler blir det större fokus på att säkra

kompetensförsörjningen hela vägen från skola och till högre utbildning. Tillgången till kompetens är en viktig basplatta som företagens kunskapsintensiva verksamhet vilar på. Försämrade kompetensförsörjning i näringslivet kan på sikt försvåra företagets förmåga till strukturomvandling och produktivetsförbättringar och därmed deras konkurrenskraft.

I en prognos som Region Halland låtit göra beräknas exempelvis den halländska arbetsmarknaden växa med närmare 15 000 sysselsatta fram till år 2030. Därutöver beräknas nästan 46 000 personer gå i pension vilket innebär att det finns ganska stora rekryteringsbehov i Halland framöver. Prognoserna pekar på att de flesta branscher och yrken kommer att behöva mer personal framöver, framförallt inom offentlig sektor (Hälso- och sjukvård samt pedagogiskt arbete), men även inom data/IT, bygg och anläggning samt arbete med tekniskt och naturvetenskapligt innehåll väntas gå starkt framåt. Mer specifikt vilken sorts kompetens den nya arbetskraften behöver ha är av förklarliga skäl svårt att beräkna, men man kan ändå göra grova uppskattningar. Generellt sett verkar efterfrågan bli som störst på personer med hög utbildningsnivå, dvs. med högskoleutbildning, alltså en hög formell utbildning. För att säkerställa att högskoleutbildning ger önskat utfall krävs emellertid goda kunskaper på de lägre utbildningsnivåerna.

Sysselsättningstillväxten i länet drivs av företagstjänster, handel och byggverksamhet som en effekt av befolkningstillväxten samtidigt som länet är underrepresenterat framförallt i näringsgrenarna Företagstjänster, Information och kommunikation jämfört med Sverigesnittet. Att öka förekomsten av tjänstesektorn i länet ger större möjlighet för de tillverkande företagen att köpa tjänster och därmed fokusera på sin kärnverksamhet, detta skapar konkurrenskraft i den tillverkande sektorn samt tillväxt inom tjänstesektorn. Om rätt tjänster inte finns att tillgå inom den egna regionen finns det viss forskning som visar att företag utanför urbana miljöer (där kunskapsintensiva tjänster ofta lokaliseras) gynnas av att samverka/nätverka (Bjerke, Pettersson 2017). Den fysiska och digitala infrastrukturen lyfts också fram som viktiga komponenter för att underlätta samverkan. Halland har här stora möjligheter att dra nytta av sin närhet till storstadsnära miljöer såväl norrut som söderut.

Skogs- och Träindustrin visar fortfarande på en sämre tillväxt i förädlingsvärde och i antal anställda under perioden 2007-2016 jämfört med det övriga näringslivet i Halland samt övriga styrkeområden. Styrkeområdena Hälsoinnovation, Besöksnäring och Livsmedel visar på en bättre utveckling av förädlingsvärdet och antal anställda än det Halländska och det svenska näringslivets snitt. Utvecklingen visar också att produktiviteten ökat bland styrkeområdena (med undantag för Skog & Trä) under perioden 2007-2016, vilket är positivt för en fortsatt ökad konkurrenskraft.

Exempel på insatser under året som stödjer målet om innovation, förnyelse och ökat företagande

Innovationssystem

Tillväxtarbetet i Halland ska stimulera innovation, förnyelse och ökat företagande. Näringslivet och främjaraktörerna i innovationssystemet påpekar ofta att det offentligt finansierade systemet är svåröverskådligt och ryckigt till sin karaktär. De senaste åren har Region Halland därför stegvis utvecklat ett strukturerat generellt företags- och innovationsstöd som syftar till att vara funktionellt, lättöverskådligt och långsiktigt. De olika delarna i det generella företags- och innovationsstödet skall

därmed hållas relativt intakta mellan åren för att skapa igenkänning. Stödet innehåller tre delar; Timbanken, Marknadskompletterande finansiering samt Affärsutvecklingsprocesser.

Timbanken erbjuder fem timmars kostnadsfri rådgivning till alla typer av företag och även privatpersoner som vill starta företag. Syftet är att skapa fler konsultvana företag och stimulera konsultmarknaden i Halland. Rådgivning ges inom sju olika kompetensområden: affärsplan, ekonomi, marknad, ledning, produkt- och tjänsteutveckling, hållbarhet och digitalisering. Entreprenörerna kan välja mellan 50 upphandlade konsulter inom de sju områdena. Under 2018 har drygt 1100 konsulttimmar efterfrågats av de halländska entreprenörerna.

Den marknadskompletterande finansieringen för företag med utvecklingsbehov koncentreras kring Almi Företagspartner Halland för struktur och långsiktighet. I Almis basutbud ingår lånefinansiering som under 2018 uppgått till 90 lån om 47 miljoner kronor. Efterfrågan på lån har inte kunnat mötas fullt ut på grund av en ansträngd likviditetssituation hos Almi. Almi Företagspartner Halland har också erbjudit förstudiemedel till 97 företag.

Utöver låneverksamhet och förstudiemedel har Region Halland också samlat all utåtriktad verksamhet kring direkta företagsstöd i form av FoU-checkar och Utvecklingscheckar hos Almi. Utvecklingscheckar ger företag ett bidrag på max 100 000 kronor medan en FoU-check som mest kan ge 250 000 kronor. Företag medfinansierar dessa checkar med 50 procent. Almi Företagspartner Halland har också Region Hallands uppdrag att sköta största delen av handläggningen av de affärsutvecklingscheckar och mikrostöd som kommer från Tillväxtverket. Genom denna koncentrering och genom att hålla fast vid ett utbud av checkar som ser relativt likt över åren kan företagen och aktörer i innovationssystemet få en tydligare bild av de finansieringsmöjligheter som finns för utveckling av innovation i Halland. Inflödet av företag som efterfrågar checkar är mycket stort. Under 2018 har 87 st företag fått Utvecklingscheck (varav 33 % företag som leds/drivs av kvinnor) och 7 företag har fått FoU check varav ett som leds/drivs av kvinnor.

Region Halland vill betona betydelsen av ett företagsstöd som ger lika förutsättningar oavsett kön eller etnisk bakgrund. Under hösten har en upphandlad kommunikations-byrå genomlyst den kommunikation som möter entreprenören gällande checkarna. Syftet har varit att säkerställa att kommunikationen är inkluderande och att stöden därmed förmår kommuniceras till alla entreprenörer som kan vara i målgruppen för stöden.

För företag i behov av riskkapital finns Almi Invest Väst. Under 2018 genomförde bolaget tre investeringar i länet. Samverkan mellan Almi Företagspartner och Almi Invest Väst är väl utvecklad. Något som varit betydelsefullt för att nå ut till halländska företag.

Den tredje delen i innovations- och företagsstödet är affärsutvecklingsprogram för företag med tillväxtvilja. 2018 har flera olika program erbjudits företagen i Halland. Almi har drivit sitt (TUFF) för lite mindre företag och Connect Väst har drivit sitt acceleratorprogram för lite större företag. 7 företag har genomgått Almis program och 20 (kolla)företag har genomgått Connects acceleratorprogram eller genomfört en språngbräda. Almi erbjuder också företag kortare affärsutvecklingsinsatser (startfas 30 st och tillväxtfas 41st). Utöver dessa program har även flera affärsutvecklingsprogram med särskild inriktning på internationalisering drivits.

Projektet "*Hållbar konkurrenskraft i mobilitetssektorn i Halland genom cirkulära affärsmodeller*" syftar till att öka konkurrenskraften för SME genom att ge tillgång till forskning som finns inom området hållbar affärsmodeller och cirkulär ekonomi, och initialt facilitera den förändring som är nödvändig hos företagen. RISE är Sveriges ledande forskningsverksamhet inom sustainable business och mobilitet och med detta projekt får SME tillgång till den senaste forskningen inom dess områden.

Målsättningen är ökad konkurrenskraft hos SME inom mobilitetssektorn i Region Halland genom ökad cirkularitet och införandet av cirkulära affärsmodeller.

Internationalisering

I oktober 2018 invigdes Hallands Exportcentrum. Region Halland, Business Sweden, EKN, EEN, Almi och Handelskammaren är alla partners som bedriver verksamhet under paraplyet Exportcentrum Halland. Exportprogrammet i Halland som drivs av Västsvenska Handelskammaren i samverkan med Almi Företagspartner, Business Sweden och Region Halland, ingår som en del i Centret. Exportprogrammet Halland avslutades under 2018 efter två mycket framgångsrika första år. Programmet har omfattat 32 företag och redan vid programmets slut hade 73% av företagen ökat sin exportomsättning.

IUC Halland har drivit ett program, Marknadslyftet, med syfte att lyfta och förbereda industriföretagen i Halland för export. Detta program, där 25 företag deltar, har finansierats av EU och pågår även under 2019. Även detta program har uppvisat mycket höga poäng av företagen vid utvärderingar. Inkubatorn High5 har också drivit ett framgångsrikt affärsutvecklingsprogram med fokus på digitalisering och internationalisering. 10 nöjda företag har deltagit i detta program.

Under 2018 har Hallands kommuner i samverkan med Region Halland arbetat fram en plattform för etablering/investering och kompetensförsörjning. Denna plattform kommer under 2019 utvecklas och stärka kännedomen om Hallands attraktivitet och därmed skapa förutsättningar för fler etableringar i Halland, både nationella och internationella. Fokus för arbetet kommer vara mindre företag med högt kunskapsinnehåll.

Grön tillväxt

Branscherna inom jord, skog och vatten i Halland behöver förnyas och öka sitt förädlingsvärde. Därför behövs en fungerande struktur där aktörer kan samverka i ett innovations- och utvecklingsarbete.

Livsmedel är en del av styrkeområdet Grön Tillväxt. Under 2018 har livsmedelsprogrammet i Halland genererat en mängd olika insatser i länet. Programmet pekar ut fyra områden; *Från vara/tjänst till konsument, Samverkan i nya eller etablerade former, Offentlig sektor som kund och Lokala producenter som leverantör och kompetens*. Ett av de första resultaten av samverkan inom ramen för programmet var det stora EU-projektet *Matgille Halland* som under året arbetat med att kartlägga hur utvecklingsbehovet inom livsmedelskedjan i Halland ser ut. Andra större aktiviteter inom ramen för livsmedelsprogrammet är en satsning på konceptutveckling och kommunikation av skördemarknader i Halland samt en satsning på att på sikt höja exportmognaden bland mataktörerna i Halland.

Förutom livsmedel pågår en mängd projekt med syfte att sänka koldioxidutsläpp och öka hållbarheten inom miljöområdet. Ett exempel på detta är Projektet *Förnybara former i hälso- & sjukvård*, vilket har gjort sitt sista år under 2018, och har haft som mål att ta fram två möjliga ersättningsprodukter till engångsmaterial i plast av fossil råvara. Projektet har skett i samverkan med Västra Götalandsregionen, Region Halland, The Loop Factory AB, Högskolan i Halmstad och Södra Cell AB.

Ett annat exempel på projekt som bedrivits inom området Grön Tillväxt är *Hållbara Halland*, som syftar till att stödja de medverkande små- och medelstora företagen med att integrera hållbarhetsfrågor i affärsutvecklingen, genom att de blir bättre på att identifiera relevanta hållbarhetsfaktorer och stärks i deras förmåga att kommunicera hållbarhetsarbetet. Arbetet är uppdelat i tre moduler och målet är att 60 företag kommer att delta vid projektets slut år 2019.

Det tredje exemplet är projektet *Trähusambassadörer*, som har sitt ursprung i Norge, och vars uppgift är att informera och skingra missuppfattningarna om höga hus i trä. Projektet genomförs av företagsnätverket EMC – Energi- & MiljöCentrum.

Besöksnäringen

2018 har varit ett starkt år för den halländska besöksnäringen. Året inleddes med att Kattegattleden, som Region Halland är ledhuvudman för, vinner ett stort internationellt pris i Utrecht som årets Cykelled i Europa. Sveriges första nationella cykelled, Kattegattleden, har under året genererat en mängd nationella och internationella besökare. En företagsenkät som genomförts utmed leden visar en stark ökning av antalet besökare som är cykelburna under året. Region Halland estimerar att det sammantagna turismekonomiska värdet av Kattegattleden 2018 ligger på minst 30 miljoner kronor. De PR-insatser som riktats mot utvalda internationella målgrupper och som genomförts som en del i samarbetet mellan kommuner, Region Halland, Tourism in Skåne och Visit Sweden har under de tre senaste åren genererat ett PR-värde på hela 30 miljoner kronor.

En framgångsrik destination bygger på samverkan och tydlig rollfördelning mellan alla parter. En av Region Hallands roller är att öka antalet internationella besökare i Halland. Region Halland fokuserar marknadsföringen på utvalda målgrupper i Norge och Danmark och antalet norrmän och danskar som besökt Halland har stigit med 8,7% för Norge och 3,9% för Danmark, vilket är betydligt bättre än de genomsnittliga siffrorna för samma målgrupp i riket. Förutom en stark kommunikation via *Visithalland.com* kompetensutvecklas även besöksnäringens företag genom projektet *Kompetens destination Halland*. Under 2018 har olika typer av utbildningar i allt från värdskap till digital marknadsföring, ledarskap och exportmognad genomförts. Ett stort arbete har också lagts på att i samverkan med destinationerna och näringen skapa nya exportmogna besöksmål. Under året har projekt bedrivits inom bl. a kulturarvssektorn, cykel och vandring, matupplevelser och hållbara events. En stor kartläggning har också genomförts för att skapa kunskap kring inlandsturismens potential och hinder.

2018 har präglats av att det varit det sista året på den projektfinansiering som kommit från EU:s regionalfond. Stort fokus har därför legat på att skapa en långsiktig finansiering av det regionala destinationsarbetet.

Hälsoinnovation

Aktiviteten inom styrkeområdet Hälsoinnovation har varit mycket hög under 2018. Kopplingen

mellan Hälsoteknikcentrum Halland, med placering i Högskolan i Halmstad och Region Hallands vård och kommunernas omsorg har stärkts ytterligare under året. Ett nytt ESF projekt, *Digga Halland*, startades under våren. Projektet syftar till att öka den digitala kompetensen inom vård och omsorg. Inom ramen för EU-projektet *HiCube* behovsmotiverad hälsoinnovationsarena har Hälsoteknikcentrum Halland arbetat i samverkan med akademi, näringsliv samt vård och omsorg för att utveckla nya processer, produkter och tjänster. Sedan 2015 har ett flertal utvecklingsprojekt genomförts där företag, akademi samt vård och omsorg har samverkat. Under 2018 har en kompetenspanel genomförts där företagen möter personer med kunskap från vård och omsorgssektorn. Inom ramen för *Testmiljö Halland* har ett antal olika testprojekt genomförts. *Testmiljö Halland* erbjuder företag att testa sin produkt eller tjänst med hjälp av validerade metoder i Region Hallands vård eller i någon kommuns omsorgsorganisation.

Under hösten fick Hälsoteknikcentrum ytterligare finansiering från Regionalfonden och Region Halland för en satsning på en stor test- och utvecklingsarena för vård och omsorg i hemmiljö. Denna satsning kopplas upp med Region Hallands unika datavarulager som utvecklats under flera år. En medveten satsning på AI och stark samverkan mellan Högskolan i Halmstad, Region Halland och Brigham and Women's Hospital har nu skapat en mycket intressant utvecklingsplattform för personcentrerad hälso- och sjukvård som lockar till sig företag från hela Sverige men även från andra länder.

Halland, en stark kunskapsregion

I Halland var andelen studerande som avslutat en linje i gymnasieskolan läsåret 2013/2014 och som påbörjat högskolestudier inom 3 år 38 procent mot Sverigesnittets 45 procent. Övergången till högskola inom 3 år har minskat i Halland under läsårs-perioden 2000/2001-2011/2012 men med en positiv ökning de senaste mätningarna. Andelen 25-64 åringar med eftergymnasial utbildning ökar generellt bland kommunerna i Halland även om det finns variationer. Ökningen det senaste året gäller också för båda könen.

Kungsbacka kommun ligger i topp med en högre andel av befolkningen som är högutbildade än riket som helhet. Övriga kommuner ligger under riket både för män och kvinnor. Bland kommunerna i Halland utmärker sig männen i Hylte med en övergångsfrekvens på endast 10 procent samtidigt som kvinnornas frekvens i Hylte landade på 50 procent. I Laholms- och Falkenbergs kommuner är övergångsfrekvensen också betydligt lägre än Sverigesnittet. Detta kunskapsgap är ett orosmoln för den framtida kompetensförsörjningen i Halland som helhet men också för de enskilda kommunerna. Man kan också notera att i Hylte och Laholms kommuner är andelen med eftergymnasial utbildning högre bland utrikes födda än inrikes födda.

Exempel på insatser under året som stödjer målet om en stark kunskapsregion

Vuxenutbildning och Yrkehögskola

Arbetet i samverkansgruppen för vuxenutbildning i Halland har under 2018 fokuserats på regionalt yrkesvux där fokus har varit analys av behov, planering av utbud, hantering av statsbidrag samt rutiner kring antagning och urval. Process för att revidera samverkansavtalet har påbörjats och

förväntas vara klart under våren 2019. Regionala dialoger med Skolverket har genomförts. Arbetet med en ny webbplats för ett samlat utbud av vuxenutbildning i Halland har påbörjats och förväntas kunna presenteras våren 2019. Region Halland arrangerade en dag där underlag som beskriver matchning mellan efterfrågad kompetens och utbildningsutbud presenterades och diskuterades av representanter från Komvux, YH och Folkhögskolor. Gällande yrkeshögskolan finns ett behov att samverka kring distansutbildningar och satellitlösningar. Med prognosunderlag som bas har inrapportering till Myndigheten för yrkeshögskolan om regionalt behov genomförts i samarbete med huvudmän, utbildningsanordnare och näringslivskontor.

Framtidens digitala lärande i skolan

Arbetet med digitalt lärande i skolan har lett till att Region Halland, Högskolan i Halmstad, de halländska kommunerna, samt de skånska kommunerna Båstad och Ängelholm har skrivit ett treårigt avtal om att utveckla digitalt lärande i skolan och jämna ut skillnader i det digitala lärandet mellan och inom skolor. Under 2018 har en processgrupp arbetat fram en handlingsplan som har resulterat i ca. tio utvecklingsarbeten i kommunerna och inom Region Halland. Dessa projekt ska ligga i framkant gällande utveckling och forskning, där Högskolan i Halmstad bidrar med kompetens och forskare.

Fler insatser inom området hittas även under målet "*Fler i arbete*".

Halland, en region med goda kontakter med omvärlden

Region Halland prioriterar goda kontakter med omvärlden. Att bygga upp och vårda strategiska allianser samt att inhämta och sprida kunskap över länsgränsen är bärande delar av det regionala tillväxtarbetet. Därför har Region Halland inlett samarbeten med flera olika strategiska allianser de senaste åren.

Ytterligare vägar för att nå externa resurser som inte finns i den egna regionen är internationell handel. Det utländska ägandet i det halländska näringslivet är exempelvis en indikator på näringslivets internationalisering. Definitionen av ett utländskt företag är att mer än hälften av aktiernas röstvärde innehas av en eller flera utländska ägare. I Halland svarar utländska företag för 16 procent av totalt antal anställda år 2017. Det är en ökning med fyra procentenheter från år 2000 men under riksgenomsnittet under hela perioden. Nationellt är det utländska ägandet koncentrerat till storstadsregionerna men även Värmlands och Kronobergs län har en större närvaro av utlandsägda bolag jämfört med riksgenomsnittet. I stora drag är det annars en trend att det utländska ägandet ökar i Sverige. Norge är fortfarande det land som kontrollerar flest företag i Sverige följt av Danmark och USA. Flest företag med utländskt ägande förekommer inom tjänstesektorn och få stora företag sysselsätter flest i Sverige.

År 2016 låg Halland på 16 plats i exportvärde för varor bland Sveriges län och den totala varuexportvolymen från Halland minskade med -6,1 procent från 2015. Halland har haft en måttlig exporttillväxt under åren 2013-2016 på 1,4 procent jämfört med genomsnittet i Sverige 9,5 procent, vilket innebär att Tillväxttenden är bruten på grund av avstannad tillväxt i Norge och i en del EU länder. I Halland finns det idag 1 520 exporterande företag, vilket är en ökning med över 16 procent sedan 2005. Ökningen har dock varit större för antal importföretag, 64 procent. Trenden är liknande i övriga Sverige. I Halland är exporten väl differentierad med en viss betoning på maskiner och träindustri. Tittar vi på andelen varuexporterande företag till olika marknader ser Halland ut ungefär som i Sverige i stort. Europa och Norden är de marknader dit flest företag exporterar och

importerar varor och har så varit över en längre tid.

Exempel på insatser under året som stödjer målet om goda kontakter med omvärlden

Internationella projekt

Som exempel på Hallands interregionala arbete kan nämnas *Biogas 2020*, ett projekt för att etablera en plattform för biogas tillsammans med partners i Öresund-Kattegatt-Skagerrack-området. I projektet *GREAT* stöds framväxten av en grön transportkorridor mellan Oslo och Hamburg genom att investera i tank- och laddningsstationer för hållbara drivmedel. Ett antal stationer kommer att uppföras i Halland. Falkenbergs kommun och Falkenberg Energi deltar i *The Blue Move for Green Economy*, vilket främjar användningen av vätgas från förnybar energi. I projektet *Green Building A-Z* är Alexanderssoninstitutet, en utvecklingsaktör lokaliserad i Varberg, koordinerande partner för Sverige och det huvudsakliga målet är att arbeta med energieffektivisering inom byggsektorn.

Greater Copenhagen

Greater Copenhagen är ett politiskt samarbete inom det geografiska området som omfattas av Skåne och Halland i Sverige, samt Region Hovedstaden och Region Själland i Danmark.

Ambitionen är att Greater Copenhagen, dvs Köpenhamn med omkringliggande regioner, år 2020 ska vara en internationell knutpunkt för investeringar och kunskap. Samarbetet ska främja den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen så att Greater Copenhagen ligger på samma nivå som de mest framgångsrika metropolerna i Europa.

Region Halland och de halländska kommunerna beslutade i oktober 2018 att ansöka om medlemskap i Greater Copenhagen. Medlemskapet gäller från den 1 januari 2019.

STRING

Region Halland är sedan år 2018 med i den politiska samarbetsorganisationen *STRING - Southwestern Baltic Sea Transnational Area Implementing New Geography*. STRING är ett gränsöverskridande samarbete mellan regioner och städer i Sverige, Norge, Danmark och Tyskland.

Medlemmar i STRING är Hamburg, Schleswig-Holstein, Region Själland, Region Hovedstaden, Köpenhamn Stad, Region Skåne, Malmö Stad, Region Halland, Västra Götalandsregionen, Östfold Fylkeskommun, Akershus Fylkeskommun.

Syftet med STRING är att stärka den regionala utvecklingen i hela korridoren från Hamburg till Oslo genom att tillsammans arbeta med infrastruktur, grön tillväxt, gränshinderfrågor, forskning och utveckling samt turism och kultur.

Arbetet med att revidera STRING:s strategi "*STRING 2030 Blueprint*" pågår och planen tydliggör två huvudområden som samarbetet kommer att fokusera på framöver: *Infrastruktur och förbindelser* som omfattar fast förbindelse över Fehmarnbelt och förbättrad järnvägsförbindelse mellan Malmö-Göteborg-Oslo samt *En ren, grön ekonomi* där syftet är att skapa en "*Green Investment Hub*".

Fler i arbete

Under målet ”Fler i arbete” ligger fokus på att fler människor ska komma i arbete, speciellt när det gäller de grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden, men det handlar också om att kunna erbjuda barn och unga goda och jämlika förutsättningar.

Huvudindikator: Förvärvsfrekvensen (20-64 år) för kvinnor och män i Hallands län

Mål: Bland de tre högsta i Sverige

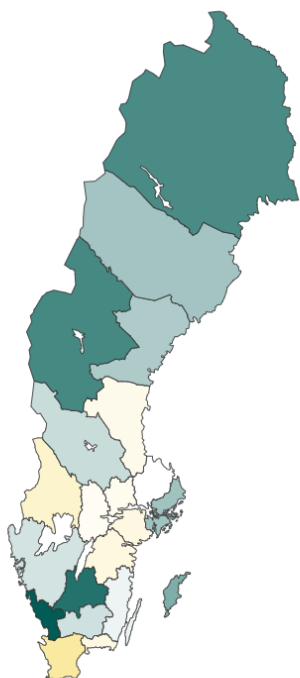
Utfall (2016): Högst i Sverige för män och för kvinnor

Halland är det län som har högst förvärvsfrekvens i Sverige både för män som för kvinnor. År 2016 var den 82,5 procent, för män 83,3 procent och för kvinnor 81,7 procent. Länet når målet i Tillväxtstrategin där länet ska vara bland de tre bästa i Sverige.

Precis som i övriga Sverige är sysselsättningsgraden i Halland för personer med utrikes bakgrund betydligt lägre, både för kvinnor som för män, totalt 61,6 procent, för män 63 procent och för kvinnor 60 procent. Utvecklingen på arbetsmarknaden och människors anknytning till arbetsmarknaden har stor betydelse för en regions förmåga att minimera utanförskap. EU 2020-målet att andelen långtidssjukskrivna samt långtidsarbetslösa ska vara lägre än 14 procent år 2020 klarar Halland precis men även här är utanförskapet högre bland befolkningen med utrikes bakgrund, speciellt för kvinnor. Det finns också inomregionala skillnader i länet där fler distrikt i inlandet än vid kusten inte klarar 14 procentsmålet.

Andel förvärvsarbetande 20-64 år efter kön och 2016 Halland

Andel förvärvsarbetande 2016 (Totalt)

Andel förvärvsarbetande 2016

Län	Totalt	Kvinnor	Män
Hallands län	82,5	81,7	83,3
Jönköpings län	82,0	80,2	83,6
Jämtlands län	81,4	81,2	81,7
Norrbottens län	81,4	81,3	81,5
Gotlands län	80,6	80,3	80,9
Stockholms län	80,0	79,2	80,8
Västerbottens län	80,0	79,2	80,8
Västernorrlands län	79,8	79,2	80,4
Dalarnas län	79,4	78,7	80,1
Kronobergs län	79,3	78,1	80,5
Västra Götalands län	79,3	78,2	80,3
Kalmar län	78,9	77,9	79,8
Sverige	78,6	77,7	79,5
Uppsala län	78,6	77,4	79,8
Örebro län	78,0	76,8	79,3
Västmanlands län	77,8	76,1	79,5
Gävleborgs län	77,6	76,6	78,6
Södermanlands län	77,2	75,7	78,7
Blekinge län	77,1	77,4	76,9
Östergötlands län	77,0	75,6	78,4
Värmlands län	76,2	76,5	75,9
Skåne län	73,9	73,2	74,6
EU	71,1	65,3	76,9

För målområdet "Fler i arbete" finns tre strategiska val:

- Halland erbjuder alla barn och unga goda och jämlika förutsättningar
- Halland erbjuder god matchning av kompetens som behövs i arbetslivet
- Halland, en region som har en öppen, jämställd och inkluderande arbetsmarknad

Halland erbjuder alla barn och unga goda och jämlika förutsättningar

I Halland har andelen barn (0-17 år) som lever i ekonomiskt utsatta hushåll¹ sjunkit sedan år 2002 både för barn med inrikes som med utrikes bakgrund. Dock ser vi en ökning de senaste åren för barn med utrikes bakgrund en ökning mellan åren 2012 till 2015. Fortfarande är skillnaderna stora framförallt barn till föräldrar med utrikes bakgrund och barn till ensamstående föräldrar. Bland de halländska kommunerna ser vi att Hylte och Laholms kommun har en högre andel än övriga kommuner. Hylte kommun ligger också betydligt över genomsnittet i Sverige.

Övervikt och fetma hos barn är ett stort folkhälsoproblem, som kommer att ge konsekvenser upp i vuxen ålder. Den övervikt som anläggs under förskoletiden har en stark tendens att kvarstå när

¹ Med "ekonomiskt utsatta" menas hushåll med låg inkomst eller socialbidrag. Med "låg inkomst" menas lägsta utgiftsnivå baserad på den socialbidragsnorm som fastställdes på 1980-talet (med inflationsuppräknings) och en norm för boendeutgifter. Om inkomsterna understiger normen för dessa utgifter definieras detta som låg inkomst. Med socialbidrag menas att sådant erhållits minst en gång under året. Med utländsk bakgrund menas minst en utlandsfödd förälder. Måttet är ett absolut mått till skillnad från det relativa mått som också används ibland.

barnen blir äldre och senare öka risken för diabetes, hjärtsjukdom och belastningsbesvär i rörelseapparaten.

Förekomsten av övervikt har sjunkit i Halland både hos flickor och hos pojkar sen 2007. Flickor är något mer överviktiga än pojkar. Det är också väldigt få barn som är feta men flickor med fetma är överrepresenterade jämfört med pojkar 2016. Flickor har också en ökning jämfört med pojkar sedan 2007.

Halland har en högre andel elever, både inrikes som utrikes födda, som är behöriga till gymnasiet än riksgenomsnittet och har så haft under hela perioden 2000-2016. Trenden har varit att andelen behöriga sjunker både i Halland som i övriga riket men under det senaste året ser vi en ökning av behöriga både totalt sett och för kvinnor. Det är också fler flickor än pojkar som är behöriga till gymnasiet men även här ser vi en sjunkande trend. Kungsbacka kommun har högst andel behöriga år 2016 medan Hylte och Falkenbergs kommun har lägst. Behörighetskraven för att söka till gymnasieskolans nationella program skärptes från och med hösten 2011. Tidigare krävdes att eleven skulle ha godkänt betyg i ämnena engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk. I och med de nya behörighetskraven ska eleverna nu, utöver godkänt betyg (A-E) i dessa ämnen, även ha godkänt betyg i minst fem ämnen till.

Det sjunde målet i EU 2020-strategin handlar om att reducera antalet tidiga skolavhopp i åldern 18-24 år till under 10 procent fram till 2020 för EU-28 länderna. Sverige reviderade det nationella målet år 2016 till under 7 procent. Halland tillsammans med de övriga EU-28 länderna ligger över målet om att minska antalet elever som i förtid avbryter sin gymnasieutbildning. Halland klarade inte EU2020-målet under åren 2002-2009 men har sedan legat under 10 procent åren 2010-2015 och bara de halländska kvinnorna har tangerat det nya svenska målet 2013/2014. Andelen skolavhopp är generellt högre bland män än bland kvinnor och betydligt högre för elever med utrikes bakgrund, speciellt män. Skolavhoppet för elever med utrikes bakgrund har också varit högre över tid. För första gången sedan 2000 har Sverige fler skolavhopp än EU-snittet och i jämförelse med andra län har den procentuella ökningen av skolavhoppet i Halland sedan 2000 varit betydligt lägre än Sverigesnittet. Både för inrikes som utrikes födda.

Av de elever i åldern 18-24 år i Halland som inte slutförde gymnasiet 2016 började närmare 60 procent att förvärvsarbeta. För både kvinnor som män var förvärvsarbete vanligare bland avhoppade elever år 2016, 59 respektive 62 procent. Kungsbacka och Varbergs kommun ligger över Sveriges snitt i andel förvärvsarbetande bland kvinnor och bland män ligger Falkenberg, Laholm, Varberg och Kungsbacka över Sveriges snitt. Laholms kommun sticker ut med en betydligt högre andel förvärvsarbetande utrikes födda män.

Exempel på insatser under året som stödjer målet att erbjuda alla barn och unga goda och jämlika förutsättningar

Att alla elever ska ha goda förutsättningar att fullfölja grund- och gymnasieskolan är ett högt prioriterat område i det regionala utvecklingsarbetet. Fokus för 2018 har varit att fortsätta och fördjupa de långsiktiga utvecklingsarbeten som pågår på området. Skolresultaten visar fortfarande på stora olikheter med koppling till skolsituationen, men även andra faktorer i samhället.

From Great to Excellent och Välmående ger resultat

Syftet med satsningen *From Great to Excellent* är att minska gapet mellan elevernas kapacitet och deras prestationer, samt öka välmåendet hos elever. Under 2018 har deltagande kommuner, Region Halland och Högskolan i Halmstad fördjupat samarbetet. En central del i satsningen består av kollegiala utbyten mellan kommunerna, där skolorna lär av varandra utifrån olika forskningsfrågor som de gemensamt har definierats. Dessa kollegiala utbyten har nu etablerats och lett till förändringar på en generell nivå. Sammantaget deltar 90 personer verksamma inom förskola och skola i utbytet. Styrgruppen, Strategisk grupp skola och utbildning, har beslutat att utbildningsinsatser och forskning än mer ska bidra till en förändring i barn och elevers skolpraktik.

Välmående ger resultat

Initiativet *Välmående ger resultat* är en mångårig satsning för att utveckla elevers och skolpersonals välmående. Under 2017-2018 har en särskild satsning gjorts för att etablera initiativet i fler kommuner och samtliga halländska kommuner har utbildat processledare som i sin tur lett processer i sina förskolor och skolor. På de flesta deltagande skolor är nu modellen en etablerad del av verksamheten. Projektledningen för *Välmående ger resultat* har under 2018 startat arbetet med att sprida ägandeskapet av modellen till fler intressenter och utveckla konceptet. Som stöd för detta genomförde Högskolan i Halmstad en följeforskning, där en slutrapport finns klar i slutet av 2018. Arbetet fortsätter under 2019.

Stärka elevers yrkesvalkompetens

I Tillväxtstrategi för Halland pekas studie- och yrkesvägledning ut som ett verktyg för att minska avståndet mellan utbildning och arbetsliv. Under 2018 har Ung företagsamhet, Ung Drive och Teknikcollege utvecklat flera koncept som stärker elevers entreprenörskap, förmågor och möjligheter till underbyggda val gällande framtida studier och yrkesval.

Under 2018 har kommuner och regionen slutfört socialfondsprojektet *GPS – Halländsk vägledning i världsklass*. Projektets slutrapport blir en del i ett beslutsunderlag till hur kommuner ska arbeta vidare med att Studie- och yrkesvägledning är hela skolans ansvar.

Gymnasiesamverkan

Region Halland samverkar sedan flera år med länets kommuner om gymnasieutbildning med utgångspunkt i ett gemensamt samverkansavtal. Avtalet reviderades under 2018 och undertecknades av samtliga parter. Gemensam antagning och ekonomisk modell samt frihet för elever att söka vart man vill är bärande delar i avtalet. Frågor som varit på agendan är nya gymnasielagen, nyanlända, digital interkommunal ersättning, särskolan mm.

Framtidens digitala lärande i skolan

Arbetet med digitalt lärande i skolan har lett till att Region Halland, Högskolan i Halmstad, de halländska kommunerna, samt de skånska kommunerna Båstad och Ängelholm har skrivit ett treårigt avtal om att utveckla digitalt lärande i skolan och jämnat ut skillnader i det digitala lärandet mellan och inom skolor. Under 2018 har en processgrupp arbetat fram en handlingsplan som har resulterat i

ca. tio utvecklingsarbeten i kommunerna och inom Region Halland. Dessa projekt ska ligga i framkant gällande utveckling och forskning, där Högskolan i Halmstad bidrar med kompetens och forskare.

Modersmålsundervisning genom fjärrundervisning

Ett område som kommunerna har svårt att försörja med kompetens är modersmålsundervisningen. Under 2018 har kommunerna tillsammans inlett utvecklingsarbeten, som till hösten 2019 ska resultera i ett bredare samarbete som leder till utbyte av lärare och en större användning av digitala resurser i undervisningen.

Läraryrket

Ett område som strategisk grupp skola utbildning ser som prioriterat, är kompetensförsörjning. Under 2018 blev det än tydligare att kommuner har stora svårigheter att anställa behörig personal. Diskussioner förs hur olika utbildningar kan starta i Halland som bidrar till nyanställningar eller omställningar av befintliga lärare. Insatser har genomförts i samarbete med Regionalt utvecklingscentrum på Högskolan i Halmstad. Alla elever ska ha goda förutsättningar att fullfölja grund- och gymnasieskolan i Halland. Flera av de många insatser som görs i länet handlar om att reducera ojämlikheten i skolresultat.

Halland erbjuder god matchning av kompetens som behövs i arbetslivet

Sysselsättningsutvecklingen på arbetsmarknaden i Halland har varit god de senaste åren. Sysselsättningen ökade med 11 procent sedan år 2007, vilket placerar Halland som god trea i Sverige 2016, endast slaget av Stockholms och Uppsala län. Utvecklingen har också varit bättre för kvinnor än för män i länet sedan år 2007. Sysselsättningens utveckling gynnas i stor utsträckning av en god matchning på arbetsmarknaden som i sin tur är betydelsefull för en välfungerande kompetensförsörjning, för näringslivets konkurrenskraft och för offentlig sektors kvalitet.

Övergripande handlar matchning om hur effektivt utbud och efterfrågan möts på arbetsmarknaden. Matchningsgraden i Halland visar att kvinnor i högre utsträckning än män har ett arbete som motsvarar deras utbildning. Trenden är liknande för övriga län i landet. Personer som är födda i länder med låg/medel HDI² (Se förklaring av HDI på sid. 19) är sämre matchade mellan utbildning och yrke än personer födda i länder med hög/mycket hög HDI. Båda dessa kategorier är sämre matchade än personer födda i Norden eller i Sverige. Att öka deltagandet på arbetsmarknaden bland utrikes födda är en växande utmaning för en hållbar tillväxt och samtidigt en möjlighet för Halland att möta ökade pensionsavgångar och att minimera utanförskap.

² HDI: Human Development Index (HDI) är ett index som används av FN för att jämföra välståndet i olika länder, på samma sätt som bruttonationalprodukt (BNP). Medan BNP fokuserar på materiellt välstånd hävdas HDI ge en mer komplett bild, eftersom det är en sammanvägning av förväntad livslängd, utbildningsnivå och BNP. HDI anges på en skala från 0 till 1. Enligt Human Development Report från 2015, som använder sig av data från 2014, toppas listan av Norge (0,971), Australien (0,970) och Schweiz (0,930). De länder som anges ha sämst HDI-värde är Eritrea (0,391), Centralafrikanska republiken (0,350) och Niger (0,348).

Exempel på insatser under året som stödjer målet om en god matchning av kompetens som behövs i arbetslivet

Kompetensförsörjning är en nyckelfråga för Hallands fortsatta tillväxt och utveckling. Region Halland intar ett helhetsperspektiv i synen på kompetensförsörjning. Regionen deltar aktivt i utvecklingsarbetet av skola och utbildning för att skapa goda förutsättningar för alla barn och ungdomar att fullfölja grund- och gymnasieskolan samt för att främja det livslånga lärandet. Likaså omfattar det regionala tillväxtarbetet matchning mellan utbildningsutbud och arbetslivets behov av kompetens.

Under 2018 har en överenskommelse tecknats kring kompetensförsörjning mellan Regionsamverkan Sydsverige och Arbetsförmedlingen. Överenskommelsen omfattar tre samverkansområden: den regionala arbetsmarknadens särskilda behov, utbud och efterfrågan på utbildningsplatser samt samverkan kring omställning. Ett positionsapper har också arbetats fram under året kring arbetsmarknad och kompetensförsörjning – *”Ett enat Sydsverige för en stark och växande arbetsmarknad”*.

Det regionala kompetensförsörjningsarbetet

Region Halland vill bidra till en väl fungerande kompetensförsörjning och en god matchning mellan utbildningsutbud och behov av kompetens hos arbetsgivare i Halland och antog erbjudandet om att genomföra insatser inom kompetensförsörjningsområdet.

Kompetensrådet, med representanter från både utbildnings- och arbetsgivar sidan i Halland, är viktiga i kompetensförsörjningsarbetet och bidrar till inspiration, förankring och kunskapsspridning.

Under 2018 har två yrkesprognoser tagits fram inom branscherna Gröna näringar samt Hälso- och sjukvård. Prognoserna beskriver rekryteringsbehov fram till 2025 för dessa branscher. I samband med att prognoserna släpptes arrangerades dialogseminarium där prognosen diskuterats mellan branschföreträdare, arbetsförmedlare och utbildningsanordnare med syftet att identifiera utmaningarna och insatser för att möta kommande rekryteringsbehov. Ytterligare prognoser har beställts av extern aktör, där vi även önskar ett närmare samarbete med Arbetsförmedlingens analytiker.

En projektjänst inom valideringsområdet har inrättats under året för att bidra till att etablera en regional struktur för validering. Arbetet följer Valideringsdelegationens rekommendationer. Under senare delen av året har fokus legat på att kartlägga vad relevanta aktörer i regionen gör idag inom valideringsområdet och hur de ser att Region Halland kan bistå inom området.

Information om det nya statsbidraget för lärcentrum har spridits till kommunerna i Halland och gemensamma möten har genomförts i syfte att mobilisera intresserade kommuner. En gemensam statsbidragsansökan skickades in för kommunerna i Halland med Falkenbergs kommun som huvudsökande. Tyvärr beviljades inte ansökan. I slutet av året påbörjades arbetet på nytt inför kommande ansökningsomgång av statsbidrag.

Halland, en region som har en öppen, jämställd och inkluderande arbetsmarknad

Hur förutsättningarna för den framtida återväxten på arbetsmarknaden kommer att utvecklas är delvis beroende på hur arbetsmarknaden utvecklas. Ökad strukturomvandling innebär allt högre kompetenskrav och allt enklare arbeten slås ut. Utbildning blir dessutom allt viktigare för inkludering på arbetsmarknaden och det finns inget som tyder på att denna utveckling kommer att upphöra framöver. Utbildning och kompetens blir en alltmer viktig faktor för återväxten på arbetsmarknaden och ska dessutom ses i ljuset av den demografiska utvecklingen framöver där allt färre ska försörja allt fler.

Hallands län är ett av de län i Sverige som har lägst arbetslöshet. År 2017 låg andelen arbetslösa av den registerbaserade arbetskraften på 6,2 procent mot Sveriges 7,5 procent. Halland har också en lägre ungdomsarbetslöshet (18-24 år) än Sverigesnittet, 8,2 procent mot Sveriges 11,7 procent. Arbetslösheten är också högre bland män än bland kvinnor. En förklaring kan vara att män oftare arbetar i konjunktur känsliga branscher som industrin medan kvinnor oftare återfinns i offentlig sektor. På nästa sida ser vi att Kungsbacka och Varbergs kommuner utmärker sig med en låg arbetslöshet både i åldern 16-64 år och i åldern 18-24 år ungdomsarbetslöshet.

Det åttonde målet i EU 2020-strategin handlar om utanförskap. EU mäter med mer ekonomiska mått medan Sverige valt att se till andelen av befolkningen i åldern 20-64 år som står utanför arbetsmarknaden (exklusive heltidsstuderande). Annorlunda uttryckt fångar det upp människor som står väldigt långt från arbetsmarknaden. Målet är att andelen långtidssjukskrivna samt långtidsarbetslösa ska vara lägre än 14 procent år 2020. Under 2016 var andelen i Halland 12 procent mot Sveriges 14,1 procent. Halland har haft en förbättring av utanförskapet som varit bättre än Sverigesnittet totalt sett och den mest påtagliga förbättringen bland länen när det gäller utrikes födda, -32,7 procent. Den sjunkande trenden kan också ses i övriga Sverige och för befolkningen med utrikes bakgrund. Utanförskapet är trots det högre bland befolkningen som är utrikes född, speciellt för kvinnor.

Exempel på insatser under året som stödjer målet om en öppen, jämställd och inkluderande arbetsmarknad

Sociala innovationer

En social innovation är en innovativ tjänst, produkt eller process som möter en samhällelig utmaning. Erfarenheter visar att så kallade samhälls-entreprenörer inte känner sig hemma i befintligt företags- och innovationsstöd. Det EU-finansierade projektet *Co Create* som drivs av *Coompanion Halland* i samverkan med bl. a. Högskolan i Halmstad, har till syfte att utveckla kunskapen kring och strukturen för att främja sociala innovationer i Halland. Under året har projektet skapat en framgångsrik modell för att definiera samhälls-entreprenörer och testar nu en modifierad canvas för att bygga affärsmodeller som möjliggör att idéer kan drivas vidare av entreprenörerna.

Integration och inkludering

Region Halland arbetar med integration som en fråga om inkludering och öppenhet som berör alla delar av samhället. Arbetet med integration kopplas till frågor som kompetensförsörjning, boende, fysisk planering, attraktivitet, företagande, folkhälsa, kultur, demografi och demokrati. Under 2018 har arbetet fortsatt med att fokusera på att identifiera vilka arbetssätt, underlag och typ av

samverkan som behövs för att integrationen ska bli en naturlig del i arbetet för inkludering och jämlikhet i Halland.

2015 bildades *Strategisk grupp integration* med representanter från de sex halländska kommunerna, länsstyrelsen och Region Halland. Under 2018 har arbetet med integration fått ett lyft på den lokala nivån då kommunerna har omorganiserat och på olika sätt utvidgat arbete och innehåll. Detta har påverkat både sammansättningen och arbetet i den strategiska gruppen. Frågor av strategisk karaktär har fått ta mer plats när det akuta läget har fasats ut. Utvecklingsarbetet har under året handlat om kompetenshöjande insatser där aktörerna i gruppen har anordnat föreläsningsserie med fem tillfällen med fokus på jämlik hälsa och integration. Allt från värdegrundsarbete, jämlik hälsa, skola/utbildning, våld i nära relationer, sexuell och reproduktiv hälsa till inkluderande kommunikation är ämnesområden som belysts under dessa tillfällen. Syftet har varit att fylla kunskapsluckor för de som arbetar individnära och därigenom förbättra arbetet.

Under våren har den nyinrättade myndigheten Delegationen mot segregation (DELMOS) utlyst medel i syfte att stärka sektorsövergripande samverkan och arbete mot segregation för kommuner, regioner och andra aktörer. Region Halland identifierade två centrala utvecklingsområden: förbättra den sektorsövergripande samverkan mot segregation och skapa systematiska underlag för att följa barn och ungas livsvillkor och hälsa över tid. Med finansiering från DELMOS har Region Halland under hösten 2018 genomfört en kartläggning om behovet av ett gemensamt regionövergripande analysunderlag om barn och ungas (0-19 år) livsvillkor och hälsa ur ett segregationsperspektiv, med fokus på ojämlikheter i förutsättningar. Utifrån kartläggningen ska plan för fortsatt arbete göras.

I oktober samarrangerade Region Halland och Länsstyrelsen ett möte med Integrationsrådet med deltagande från offentlighet, civilsamhälle och näringsliv. Temat var: *Samverkan för inkludering – hallänningens livsvillkor och hälsa i ett livscykelperspektiv*. Syftet var att tydliggöra sambanden mellan olika statistiska underlag i en orsaks- och konsekvensanalys om hallänningens livsvillkor och hälsa. Själva analysarbetet har finansierats av Tillväxtverket med fokus på jämlik och jämställd regional tillväxt där Region Halland tillsammans med Länsstyrelsen i Halland genomfört analysarbetet i ett intersektionellt perspektiv. Analysen genomfördes under arbetsnamnet *Från vaggan till graven*. Som komplement till detta lyftes även arbetet med den fördjupande kartläggning som särskilt fokuserat på barn och ungas livsvillkor och hälsa (0-19 år).

I Halland finns sedan 2015 ett Integrationsråd som sammankallas av Region Halland och Länsstyrelsen, där representanter från offentlighet, näringsliv och civilsamhälle träffas för att utbyta kunskap och erfarenheter. Vid Integrationsrådets möte hösten 2018 medverkade myndigheten Delegationen mot segregation för att bl.a. diskutera både finansiell men också kompetenshöjande stöd från myndigheten.

Region Halland har även finansierat ett flertal projekt under perioden 2017-2018 för att inkludera utrikesfödda. Ett exempel är *Söndrum och Östergård tillsammans* där skolelever från två starkt segregerade skolor har träffats för ett utbyte.

Jämställd regional tillväxt

Region Halland har integrerat både ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv i ordinarie styrdokument. Uppföljningen av Tillväxtstrategin för Halland 2014-2020 är intersektionell. Genomgående redovisas och diskuteras könsuppdelad statistik kombinerat med andra relevanta variabler som utbildning, utrikes bakgrund och inkomst.

Under 2018 har Region Halland särskilt arbetet med ett strategiskt projekt för en mer jämställd regional tillväxt - *Från vaggan till graven*. Syftet med projektet är att uppnå en jämställd och jämlik regional tillväxt genom att synliggöra ojämställdheten och ojämlikhetens orsaker och konsekvenser ur ett livscykelperspektiv och därmed få ett underlag för politiska prioriteringar för att uppnå ett attraktivt, inkluderande och konkurrenskraftigt Halland 2020 (målen i Tillväxtstrategin för Halland). Arbetet har genomförts av Region Halland i nära samverkan med Länsstyrelsen i Halland.

Projektet har förankrats på flera olika sätt både internt och externt bland politik, chefer och medarbetare. Många personer från olika organisationer har deltagit i framtagandet genom bland annat analysseminarier och kreativitetsseminarier, men även genom att läsa utkast av analysen och ge synpunkter.

Projektet har bland annat resulterat i en intersektionell orsaks- och konsekvensanalys utifrån ojämställdhet och ojämlikhet i Halland. Analysen har presenterats och synliggjorts i ett flertal forum internt och externt.

Region Halland driver *Timbanken*, ett företagsstödsystem som erbjuder kostnadsfri rådgivning till företag och privatpersoner som vill starta företag. I Timbanken är jämställdhet en grundsten. Det ligger krav på att samtliga konsulter som erbjuder sina tjänster via Timbanken ska genomgå en utbildning i jämställdhet och dess betydelse för en tillväxt som är hållbar. Vidare är Timbankens kommunikationsmaterial genuscertifierat.

KOMMUNIKATION AV RESULTAT

Resultatet från de årliga uppföljningarna är intressanta såväl för Region Halland som för externa aktörer. Därför är det viktigt *att* resultatet från uppföljningarna kommuniceras till målgrupperna samt *hur* dessa kommuniceras.

Digitalt

På Region Hallands webbplats beskrivs det hur det går för Halland och resultaten från uppföljningarna presenteras och uppdateras efter hand. Under samlingsnamnet "*Halland växer*" beskrivs det gemensamma arbetet med tillväxt i regionen. Detta görs bland annat via artiklar och filmsnuttar. Flera olika kanaler används såsom Facebook, Instagram, Twitter och Nyhetsbrev.

Konferenser

En gång om året genomförs en Hallandskonferens för en bred målgrupp, där regional utveckling diskuteras. 2018 hölls konferensen den 26 oktober på Hotell Tylösand i Halmstad. Över 200 personer deltog med en palett av perspektiv från såväl ideell och offentlig sektor som från näringslivet. Syftet med dagen var att ge inspiration, ny kunskap och en spaning in i framtiden. Fokus under dagen var bland annat möjligheter och utmaningar såsom kompetensbehov i framtiden, jämställdhet och jämlikhet, digitalisering samt morgondagens innovationer.

Samverkansforum

Resultatet från uppföljningen kan användas och kommuniceras i flera olika samverkansforum inom en bredd av verksamhetsområden. Viktiga samverkansforum för Region Halland och kommunerna är Kommunberedningen, Chefsgrupp Halland och de strategiska grupperna som finns inom ett flertal verksamhetsområden.